

UJ KELET

3181
Dr. Ramasetter Róbert
I. Disztér 2. II. S.

Budapesti KÖZLEKEDÉSI NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK
Romániában

Egész évre	—	1050
Félévre	—	550
Negyedévre	—	290
Egy hónapra	—	100

Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejfel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ck 40
Egyszám ára	—	ck 2

1926 junius 15 Kedd

Cluj-Kolozsvár IX. évfolyam 127 szám

5686. Tamuz 3

„Az én iskolám ifjúsága nem fog gyilkolni”

Az „Ostjüdische Zeitung” mult heti számában dr. Mayer Ebner meleg hangú cikket írt Schwartzbartrol, aki Párisban Petljura pogromvezéren megbosszulta az Ukrajnában ártaatlanul kiottott sok zsidóért. Ebner cikkére felígyelt Rotica jassii egyetemi tanár, a liberális párt tagja, aki a „Glasul Bucovinei” című lapban kütett felidésérésevel vádolja Csernovitz zsidó képviseljt és szemére hányja, hogy bosszura neveli a romániai zsidó ifjúságot. Dr. Mayer Ebner, lapjának most ideérkezett legutóbbi számában a következőkben válaszol Rotica egyetemi tanár vádjaira:

Rotica urat bosszantja az, hogy én a zsidó fiataliságot nemzeti öntudatra, önbecsülésre, nyíltságra és a zsidósághoz való ragaszkodásra nevelem. Valóban, én ezt tanítom és büszke vagyok arra, hogy ez a tanításom is iskoláit csinált és hogy ma már az egész zsidó fiataliság a zsidó néphez tartozónak vallja magát. De bosszura az ifjúságot nem nevelem. Rotica ur nyugodt lehet. *Az én iskolám ifjúsága nem fog gyilkolni.* Megmondottam és cikkemben is megírtam, hogy Cuza nálunk nyugodtan sétálhat a zsidó utcában, egyetlen hájazsála sem fog meggömbölni. Még utcagyerekeink is elég okosak ahhoz, hogy egyetlen követ se dobjanak valamelyik cuzista ablakába, jóllehet a cuzisták bombákat akarnak dobni a zsidó házakra.

Rotica ur ön — miként legutóbbi cikkében is tette — fenyegethet bennünket általános pogromokkal és én mégis biztosítom önt, hogy önök nem fog semmi baja történni. Őa, aki költő is, nyugodtan énekelhet tovább a tavaszról és a szerelemről és mindazokról a szép dolgokról, amelyek nemes költőszívet duzzasztják — egyetlen zsidó sem fogja kezét emelni babérkoszorúja fele ellen. Mert először egy Petljurának kell jönnie, hogy azután egy Schwartzbart is találgassék, aki a vért vérral mossa le.

Ön pogromokkal fenyeget, mi azonban jobb véleményvel vagyunk a román népről, amely a szó igazi értelmében tulajdonképpen soha sem csinált pogromot. A román nép sohasem sülyedhet olyan mélyre, hogy rátámadjon és védtelen csoportokra, hogy azokat lemészárolja. Ez a látomás csupán az ön költői kegyonyájában él és azt hiszem, ön szégyelné magát, ha ez a látomás megvalósulna. Fenyegetéseit nem veszem komolyan, mert meg lehet, hogy előbb-utóbb újból képviselőválasztások lesznek és akkor ön bizonyára ismét meg fog jelenni a zsidó népgyűléseken, ki fogja önteni szívet a zsidók előtt, költői ajka dicső himnuszokat fog zengeni a zsidókról, épen úgy, mint a legutóbbi választásoknál. Mert akkor megint mandátumokat fog kérni tőlünk, hogy azután a választások lezajlásával megírdesse nekünk a végítélet napját, mint tette ezt tegnap, amikor is Schwartzbart műve nemes költőszívet megillette.

Csodálatos, hogy Ölek antiszemita még ezt a gyilkost sem gónnolják nekünk. Önöknek talán privilégiumuk van Codreanuakra és Morarescuokra? Azt kívánják, hogy a zsidóság csupa becület és erkölcsös férfiakból álljon? Valóban azt akarják-e, hogy papok népe legyünk? Nekünk is megvan a jogunk a bünczésre — a lopás, rablás és gyilkolás nemzetközi mesterség.

Természetesen jogunk van olyan bünözöre is, aki nemes indokokból követi el tettét. Ehhez a fajtához tartozik Schwartzbart testvérünk is, aki — elismerem — egészen illetéktelenül végezte

ki Petljurát. Arról azonban biztosíthatom, Rotica ur, hogy a mi ifjúságunk nem fogja Schwartzbartot győzelmi menetben véghordozni az utcákon, miként az önök ifjúsága végighordozta Morarescut, aki ártaatlan asszonyokat és gyermekeket gyilkoltatott meg csak azért, mert úgy tetszett neki...

Az igazság az, hogy Petljura halála és a gyilkos feldicsőítése egyáltalában nem mozgatta meg Rotica ur szívet. Rotica ur csak felhasználja az alkalmat arra, hogy a kényelmetlen álarcot levegye magáról. Rotica ur egészen hivatalosan is át akar menni a cuzistákhoz. Cuza babérjai nem hagyják aludni őt, utódlásról, a kampókereszt-apostolság utódlásáról álmodik. „Cuza után Rotica következett”, fogják majd a gyerekek tanulni az iskoláskönyvekben és ha verslábat el is feledik akkorára, de az a láb, amellyel hátunkba akart rugni, feledhetetlen lesz a zsidó történelemben, amely elnyomóink hírért, tudvalevőleg, jobban megőrzi, mint ahogy megőrizné Rotica ur hírért a legaprólékosabb irodalomtörténet. Rotica ur így gondolkozhat és minthogy én is szoktam verseket írni, megértem gondolatainak lendületét, amelyek harcra és győzelemről ábrándoznak és zsidó holttestek halmai fölött repülnek.

Én is álmodtam Rotica ur, de az én álmaim ott váltak valóvá, ahol megnyitottunk egy egyetemet a föld összes népei számára. Mint azurak a népnek a fia, amely a prófétákat adta a világnak, — ön mosolyoghat ezen

A liberálisok szerint elkerülhetetlen az infláció

Egy liberális politikus nyilatkozata a párt ellenzéki programjáról

(Cluj-Kolozsvár, junius 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Keletnek az az információja, hogy a liberális párt kezébe akarja ragadni az ellenzéki harc vezetését, teljesen helytállónak bizonyult. Bratianu és táborá már meg is szakított minden nexus a kormánnyal, amely semmit sem látszik hajlandónak betartani azon ígéretekből, amelyeket uralomrajutása előtt tett a liberálisoknak — főleg gazdasági téren. A párt parlamenti magatartásával kapcsolatban egy közismert liberális politikus a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

Ha Bratianu felemeli szavát

— A parlamentben csak kevesen vagyunk ugyan, de nem mindig a számbeli fölény a döntő. A liberális párt, ha akciót fog indítani, olyan súlyos egyéniségeket tud felvonultatni, akik nemzetközi viszonylatban is értéket képviselnek. Természetes, hogy a kormány ellen csakis komoly bizonyítékok birtokában fogunk lépni. Talán nem követek el indiszkréciót, ha elárulom, hogy az új kormánynak is megvan már a maga utlevélpanama-ügye, amely annak idején majdnem megbuktatta a Bratianu kormányt is. És ha Bratianu egyszer felemeli szavát Averescu ellen, azt meghallják a legfelsőbb helyen is.

— Egy-évre azonban még nem lépünk aktivitásba. A leg három hónapja hagytuk ott a kormányt és phenésre, erőgyűjtésre van szükségünk. Most fogjuk kiépíteni a pártkereteket. Kolozsváron például még a hét folyamán nagyobb csoport intellektuel fog belépni a liberális pártba. Ha azután elérkezettnek látjuk az időt, közös frontba tömörítjük az ellenzéket. Jelenleg a helyzet erre nem alkalmas. Nem akarjuk, hogy a nemzeti párt majd azzal dicsekedjék, hogy ők segítettek minket kormányra. A helyzet ugyanis az, hogy Maniuek

A lej javulására való tekintettel

mélyen leszállított árak

DUNKY & BEER

ékszerüzletben

Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).

Vételkötezettség nélkül mindenki meggyőződhet az árak olcsóságáról.

a mondaton Rotica ur, de ha ön imádkozik, akkor a mi zeoltárainkat imádkozza és a mi prófétáink szavait mondja. — mint ennek a népnek a fia, egy szebb Romániáról is álmodom, romániai kulturáról, amelyben nincsenek olyan exceszusok, amilyenek az ön képzeletében élnek, egy olyan Romániáról, ahol a népek testvéri kezet nyújtanak egymásnak és ahol a költők visszatérnek a parnasszusi örömhöz és rossz politika helyett jó verseket csinálnak.

Ha ön ezeket az álmokat egy cionista eltvelyedéseinek tartja, akkor önnek mindenestre igaza van. De én egy elnyühetetlen optimista vagyok és hiszem, hogy önből rossz antiszemita lesz. Maradjon meg inkább költői mestersége mellett, mert ez a mesterség legalább arany gyümölcsöket hozott önnek. Hiszen ön a liberális párt tagja és én még nem láttam liberálist, aki — hogy Goethe szép szavaival éljek — „könnyekkel ette kenyerét és sirva ült ágyán.”

és Lupuék szavát csak akkor hallják meg az udvarnál, ha Bratianu is a hátuk mögött áll, míg ha eléjük kerül, — amint arról már meggyőződhetek a kormányválság idején — nem sok eredményre jutnak.

Mégis lesz infláció?

— A kormány helyzetét csak egyetlen dolgot képes hosszabb időre megszilárdítani: a megfelelő pénzügyi politika. És úgy látszik, Averescu helyes irányba orientálódik, amikor a bankjegyforgalom növelésére gondol. Mert minden cáfolat ellenére egészen bizonyos, hogy lesz infláció. Kérdés, hogy legyen. Nem lehet egy negyvenmilliárdos költségvetést 21 milliárdos bankjegyforgalommal lebonyolítani és azonkívül az ország gazdasági életének is szüksége van forgótökre. Manoilescu pénzügyi államtitkár és Garoflid földművelésügyi miniszter nagyon helyes pénzügyi érzékkel keresnek lehetőséget újabb bankjegykibocsátásra. Ebben a pontban sikerültebb politikát folytatnak, mint Bratianu Vintila, aki későn ébredt a bankjegyszaporítás szükségességének gondolatára.

De egy újabb emisszióhoz nem feltétlenül szükséges külföldi kölcsön. Románia a belsődon is el tudja helyezni a bankjegykibocsátás fedezésére szükséges kötvényeket ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági kölcsönök formájában, ahogyan azt Traian Lelescu annak idején kifejtette egy pénzügyi javaslatában. Ez azt jelentené, hogy az államnak nemcsak, hogy nem kellene lekötnie magát és súlyos kamatokat fizetnie a külföldnek, de maga huzna kamatokat a kihelyezett kölcsönök után és egyúttal egészséges alimentálással kedvezőre lendíthetné a nehézségekkel küzdő gazdasági életet. A belső földi kölcsönkihelyezésekkel garantált bankjegykibocsátás ezenkívül inkább biztosíthatja a lej árfolyamának a stabilizálódását, mint a külföldi kölcsön, mert az ezzel járó kötelezett-

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

ségek rendezés) állandóan visszatérő szilárdulást idézne elő a külföldi devizákban, ami pedig egyértelmű a lej esésével.

— Ismétlem, — fejezte be nyilatkozatát informátorunk, — ha az Averescu kormány pénzügyi politikája az infláció és a külföldi tőke közreműködése jegyében fog megnyilvánulni, akkor az ellenzéknek nehéz dolga lesz. De a dolgok természeténél fogva, minden kormány elkövet baklövéseket és mi csak az alkalmas pillanatot várjuk, amikor a közös frontba tömörülő ellenzék élén megindíthatassuk az offenzívát Averescu ellen.

A kormány ellenintézkedései

Ugy látszik, hogy a liberális részről elhangzott fenti nyilatkozat olyan adatokat tartalmaz, amelyek legalább is közel járnak az igazsághoz. Erre kell következtetni az „Adeverul” azon híradásából is, amely szerint a kormány hi akarja parirozni a liberálisok várható panamavádjait. Egészen váratlanul kiderült ugyanis, hogy a liberálisok kormányakcióját Tancred Constantinescu irányítja, nem pedig Bratianu Vintila és ezért a kormány tagjai — a lap szerint — diszkrét módon, de lázasan kutatnak Tancred Constantinescu ügyis, mint vasuti vezérigazgató és ügyis, mint volt kereskedelmi és iparügyi miniszter viselt dolgai után abban a reményben, hogy valami kompromittálót csak fognak felfedezni.

De erősen gyűjti a kormány a politikai fegyvereket is az ellenzéki támadások kivédésére. Félhivatalos jelentés szerint a kormánypárt tagjai esetleg már ennek a hétnek a végén, de legkésőbb a jövő héten Butarestben értekezletet tartanak, amelynek időpontját Averescu tábornok fogja Resicáról való visszaérkezése után véglegesen megállapítani. Az értekezleten a kormánypárt is dönteni fog parlamenti magatartásáról, különösen a hevesnek ígérkező mandátum-igazolási vitával kapcsolatban. Az igazolási vita során, amelyben a néppárt, a Goldis-frakció és a kisebbségi csoportok közös fronton vesznek részt, Goga belügyminiszter a parlament elé fogja terjeszteni azokat a bizonyítékokat, amelyek az ellenzék helyi szervezeteinek a választások alatt elkövetett állítólagos izgatásaira vonatkoznak.

Akiba

Irta Giszkalay János

Mintha csak a szélvész hozta volna, úgy jelent meg majd ebben, majd abban az országban: most az afrikai Etiópiában gyűjtötte maga köré a zsidóságot, két hónap múlva már a Tigris- és Eufrates-közi nagy városokban látított, tegnap még a görög szigetektől jött róla hír, holnap már Arábia déli részén vagy Alexandria zsinagógáiban készültek a fogadtatására. És mindenütt, ahol megjelent, úgy hatott a lelkekre, mint egy régen várt kinyilatkoztatás, mint a lenyűgözött erőnek nagy megoldozója, mint egy csatára hívó, rendítő kürtjelzés. A híre mindenütt megelőzte őt és a szava ellenállhatatlan hatalommal ragadta magával a lelkeket. Olyan volt, mint a mesék mértődjáró magvető óriása: minden lépése egy országhatárt jelentett és karjának egy-egy lendülése teli marokkal szórta az erjedés csírát a zsidó lelkekbe.

A távoli országok zsidó tömegei szomjasan fogadták be minden szavát. A talaj nagyon is érett volt a magvetésre, csak a magvető óriásnak kellett jönnie. A római birodalom területén élő zsidóság addig is magába fojtott lázadással tűrte a Fláviusok véres rémuralmát. Domitían alatt ez a rémuralom a csúcspontját érte el. Rómában egymást érték a császári parancsra történő orgyilkosságok és kivégzések. Domitíanus ösztönösen félt a zsidó néptől és gyáva félelme egyre véresebb üldözésekre sarkalta. Említettük már, hogyan kutatott Dávid király leszármazottai után. A saját legközelebbi vérrokonát is kivégeztette azért, mert gyanus barátságot mutatott a zsidóság iránt. Termé-

A cseh parlament huszórás ülés után megszavazta az agrárvámokat

(Prága, június 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara heves viharok között huszórás ülés után, első és második olvasásban megszavazta az új mezőgazdasági vámokat, majd Czerny miniszterelnöknek a rendőrség és a kommunisták közötti összeesküvésről való beszámolója után keddig elnapolta magát.

A kormány az ellenzéki pártok nyomására és főleg azért, hogy a magyar-cseh kereskedelmi tárgyalások elé ne gördítsen akadályokat, a vámkoalícióval való egyetértésben módosította az eredeti javaslatot. A módosítás a következő:

Az első szakaszban kimondták, hogy nemcsak azon államok részesei lesznek a minimális vámok kedvezményében, amelyekkel eddig Csehszlovákia kereskedelmi szerződést kötött, hanem azok is, amelyekkel kötni fog. A liszt maximális vámját 120 koronáról 140 koronára emelik.

Magyarország és Románia bejelentik tiltakozásukat a vámjavaslat ellen

A magyar kormány prágai követe — mint most kiderült — már néhány nappal ezelőtt közölte tiltakozását Garsa meghatalmazott miniszterrel, Banos helyettesével. A hivatalos CTK. ezzel kapcsolatosan az alábbiakat jelenti:

— Azzal a jelentéssel kapcsolatban, melyet a Magyar Távirati Iroda a magyar kormány útján közölt, hogy a vámjavaslatnak törvényerőre való emelkedése esetén a kereskedelempolitikai viszonyok rendezése Csehszlovákia és Magyarország között milyen változásokon megy keresztül, illetékes hivatalos helyről a következőket közli:

— A csehszlovák kormány mindenkor, még a magyar kormány fenti lépése és Valkó kereskedelmi miniszternek e kérdésben tett nyilatkozata előtt is, készségesnek nyilatkozott arra, hogy a múlt év júliusában félbeszakított tárgyalásokat folytatják és a konferencia helyéül Bécsben ajánlotta, ahol jelenleg anyag is tartózkodik egy csehszlovák kereskedelmi delegáció, amely egyes vámkérdésekben tárgyal az osztrák kormánnyal. A csehszlovák kormány természetesen továbbra is fentartja ajánlatát és a külügyminiszter ma ebben az értelemben adott választ a magyar kormánynak.

A „Narodni Politika” egy mértékadó politikai társasággal szemben, amely mezőgazdaságunkra, de ipari kivitelünkre is könnyen katasztrófálissá válhat. A magyar mezőgazdasági és liszttermékeket nem kötik vámhatárok, a behozatal teljesen szabad, úgy, hogy Magyarország velünk szemben ugyanazt a kedvező helyzetet élvezheti, melyet az osztrák-magyar monarchiában elfoglalt. Hogy ez a helyzet milyen tarthatatlan, bizonyítja a magyar agráriusok magatartása, akik politikai szimpátiákat és anti-

szetes, hogy a császári példa és parancs nagyon is engedelmes követőkre talált az alantas közegekben. A helytartók, a császári hivatalnokok, katonák és polgári csőcselék valóságos pervers kéjjel licitáltak túl a legfelsőbb példát. Üldözés, fosztogatás, zsarolás, keresztrefeszítés: minden szabad volt, ha zsidók ellen irányult. Zsidónak lenni törvényen kívül lévő állapotot jelentett, a vérig hajszolt védetlen mezei vad életét jelentette az egész római birodalom területén. A véres elnyomatásnak ebben a periódusában érte utól a végzet a hajdani zsidó szabadságharc áruóját, Josefus Flaviust is. Vespasianus és Titus uralkodása alatt bőségesen megkapta jutalmát az árulásáért: fölhívásokat és pénzt és úgy látszik ahhoz is értett, hogy a vérdíjra kapott vagyonat meg gyarapítsa is. Nagy gazdagságban élt irodalmi passzióinak és Domitian uralkodása alatt épen befejezte a zsidó háborúról írt történetkönyvét. De Domitian, akiben sürte volt meg a Flaviusok minden ocsmány pénzhétsége, ugylátszik szemet vetett Josefus egyre gyarapodó vagyonára. A római császárok jó régi szokása szerint egyszerűen kivégeztette a zsidó szabadságharcnak ezt a kellemetlen tanuját és a birtokait természetesen elkobozta. Így fizetett Titus testvére annak az embernek, akinek áruló segítségével sikerült Titusnak levérni a zsidó szabadságharcot. De a császári zsarnok napról napra megismétlődő szörnyű gyilkolásait végül maguk a rómaiak is megszokták — hiszen már ők maguk sem voltak biztosak az életükben — összeesküdtek ellene és gyilkossággal fizették a vérengző gyilkosnak. Domitianus — mint annyi más elődje a Caesarok trónján — erőszakos halállal halt meg. Utódja alatt rövid ideig jobb napok virradtak a zsidó népre is.

pátiákat félretéve, a vámok mellett szavaznak. A magyar fenyegetőzésektől azonban ne ijedjünk meg, mert Magyarország saját érdekében és talán még az aratás előtt, nyolc évi hasztalan fáradozás után meg fogja velünk kötni a kereskedelmi szerződést. Magyarország két választás előtt áll: ha nem köti meg a szerződést, úgy termékeire az autonóm vám-tételek vonatkoznak és ezáltal elveszítik egyik legfontosabb exportterületüket: ha pedig megkötí, úgy élvezheti a minimális vámokat, viszont iparunkat kedvezményekben részesíti.

A magyar tiltakozással egyidejűleg, mint Bukarestből jelentik, Románia is intervencióra készül, mert az új cseh vámtörvény Románia gazdasági érdekeit is súlyosan veszélyezteti. A kormány rövidesen megteszi a megfelelő lépéseket a cseh kormánnyal.

Zongoratulajdonosok

ne felejtsek

zongorájukat

javítás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

Domitian utóda Nerva, már mint aggyastyán került a császári trónra. Egyike volt azoknak a nagyon ritka római császároknak, akikről a történelem csak jót tudott följegyezni. Igazságos, bölcs, emberséges ember volt — és ennek trónrajutása után azonnal kifejezést is adott. Domitian emberirtó rendeleteit megsemmisítette, a zsidóüldözéseket beszüntette, a zsidó hitre való áttérést, — ami a Domitian uralma alatt halálbüntetéssel járt, — mindenkinek szabad meggyőződésére bízta (mai kifejezéssel úgy mondanánk, hogy proklamálta a lelkiismereti szabadságot) sőt a zsidó adót, az úgynevezett fiscus judaicus is eltörölte, vagy legalább is enyhítette. (Nem tudjuk biztosan, hogy Nerva intézkedése a megszűntető fiscus judaicus teljes megszüntetésére, vagy csak a behajtási enyhítésére irányult-e?) Sajnos, Nerva uralkodása csak egészen rövid ideig, alig másfél évig tartott és az az idő nagyon is kevés volt arra, hogy a zsidóság vérző sebeit véglegesen behegesztse.

Nerva, a spanyol származású Traján-t jelölte ki utódjául. Traján alatt újra életre kelt Domitianus zsidóirtó rendszere. A római világbirodalom egész területén szétszórt zsidóság hamarosan fölcusodott abból a kellemes reménységéből, amelyet Nerva császár rövid uralkodása keltett benne. Sőt. Ennek a rövid néhány hónapok békeje után az újakezdődő állandó zaklatás, üldözés és elnyomás csak arra volt jó, hogy a zsidó nép még jobban, még égetőbben érezze elviselhetetlen helyzetét. Meg kell állapítani, hogy Traján, — legalább is uralkodása első éveiben, — nem ragadtatta magát olyan végletekre mint Domitian.

(Folytatása következik.)

INNEK

A német nation Szegény költő már rése hagyják nyugodni. vánszobra, amelyet Kszigetén, Achilleion állítottat föl kedves volt német császár, nridegen eltávolította. Heine régi kiadója utburgi könyvkereked Barkhof nevű nagy ártette el. De az 1913. párt ifjusági szervezet bosszúból a költő zsidó gyeletes tulajdoncsei sötét börtönbe került aki szomjazta a napu merült az a terv, hogy állírtják a nagy költőnalista ifjuság megtud fel a városbába elé és összerékik a szobor m az utcára. Szegény H lehet gyuladva! Ám ember volt, matrác sin ember, képes most is azért haragszanak rá, versével meggyalázta emlékét.

Algiri politikai

Algírban hetek óta Cornavin francia komzsaát. Cornavin minde girba és ott nagy pro nizmusz érdekében, I propagandát. Amikor fias ifjuság néhány t kommunista képviselőt kolta. Az autó széke amelynek a szélén me szállani! — szólítottá Cornavin kékül: zoldul egyebet, kiszállott a g egyik tisztához vezet fogadta őt. Étel, ital, az asztalon, ami sze eleinte hallani sem ak asztalhoz, de a felszolg dozik voltak, hogy ne táának, helyet foglalt fogásokból, mintba vi lista lett volna. Feket így szclott a képviselő mulott ez az idő, au i tizve, tehát szépen ismét az autóba tuszk hoz robogott, ott meg egyik fülkébe belélt rízárták az ajtót, az képviselő személyes sz feljelentette a hazafias

Bogár, amely

hetné a földet. A angol természetndom mában C. A. Townse igen érdekes cikket olyan gyorsan repül, tudja repülni a földetesen nem az egyenl hanem Alaska, Észta magasságában. A kis gyorsaságát a leggyo elérni, a Cephonemyi Amerikában és Eur találni. Ez a különö sodpercenként átrepül ahhoz, hogy június a nap 17 órát tesz. ség beállta előtt, egy nek életfolyásáról rés professzor, igen külö rödző állatok ortüreg is vesz több táplálék zerva-tápláléka van alatti szükségleteit e heti élete a fajfentat sodás után a himek repülnek, míg a nés hogy tojásaikat a kéle. — Mikor repülne hogy lehetetlen öke

INNEN-ONNAN

A német nacionalistáknak nem kell Heine.

Szegény költő már régen meghalt, de a sirjában se hagyják nyugodni. Heine-nek van egy szép márványszobra, amelyet Erzsébet magyar királyné, Korfu szigetén, Achilleion nevű nyárléka díszkertjében állíttatott föl kedves költője emlékére. II. Vilmos volt német császár, midőn az Achilleiont megvette, ridegen eltávolította onnét. A szobor 1911-ben Heine régi kiadója utódjának, Julius Campe hamburgi könyvkereskedőnek birtokába került, aki Barkhof nevű nagy árúháza előcsarnokába helyeztette el. De az 1913. év tavaszán a német nemzeti párt ifjúsági szervezete bemocskolta Heine szobrát, bosszúból a költő zsidó származásáért. Azóta kegyetlen tulajdonosai faköpenyeg alatt őrzik, s ekként sötét börtönbe került fehérmárvány alakja annak, aki szemlélte a napsugarakat. Nemrég ismét felmerült az a terv, hogy Hamburg egyik főtérén felállítsák a nagy költő szobrát. Amikor ezt a nacionalista ifjúság megtudta, tüntető menetben vonult fel a város háza elé és azzal fenyegetőztek, hogy összetörik a szobor márványfejét, ha ki merik hozni az utcára. Szegény Heine ott a föld alatt hogy be lehet gyuladva! Ámbar egész életében keményfejű ember volt, mátrac sir költője és amilyen konok ember, képes most is füttyölni a fejtűdökre, akik azért haragszanak rá, mert a „Schlosslegende“ című versével meggyalázta a Hohenzollernek özányjának emlékét.

Algériai politikai kaland. Párisból jelentik: Algírban hetek óta nagy felforgásokon hirdették Carnavin francia kommunista képviselő megérkezését. Carnavin minden este mindenütt ellátogat Algírba és ott nagy propagandát fejt ki a kommunizmus érdekében. Idén folytatni akarta ezt a propagandát. Amikor a vonata megérkezett, a hazafias ifjúság néhány tagja hirtelen megragadta a kommunista képviselőt s egy csukott autóra tuszolta. Az autó szélesebben rohant egy erdőig, amelynek a szélén megállott. — Méltóztassék ki szállani! — szólították fel az ifjak a képviselőt. Carnavin kékül zöldsült a méregtől, de nem tehetett egyebet, kiszállt a gépkocsiból. Az ifjak az erdő egyik tisztásához vezették, ahol dunsan terített asztal fogadta őt. Étel, ital, virág, szóval minden ott volt az asztalon, ami szem-szájnak ingere. Carnavin eleinte hallani sem akart arról, hogy leljön az asztalhoz, de a felszolgált ételek olyan incsikliandók voltak, hogy nem tudott ellentállani a csábításnak, helyet foglalt s oly bőségesen bepakolt a fogásokból, mintba világeletemben megrögzött kapitalista lett volna. Fejete kává után az ifjak vezére így szólott a képviselőhöz: — No most már elmulott az az idő, amikor az ön gyűlése ki van tűzve, tehát szépen hazamehetünk. A képviselőt ismét az autóra tuszolták, az autó a pályaudvarhoz rohogott, ott megvárták a legközelebbi vonatot, egyik fülkébe beültették a kommunista képviselőt, zárták az ajtót, azután ott hagyták. Carnavin képviselő személyes szabadságának megsértése miatt feljelentette a hazafias ifjakat.

Bogár, amely egy nap alatt körülrepülhetné a földet. A Scientific Monthly című nagy angol természettudományi folyóiratnak legutóbbi számában C. A. Townsend londoni egyetemi professzor igen érdekes cikket közöl egy kis bogárról, amely olyan gyorsan repül, hogy egy nap alatt körül tudja repülni a földet. Ez a körülrepülés természetesen nem az egyenlítő körül történhet, hanem a sarkok felé, ahol a légkör vastagsága és a légmozgás gyorsasága a leggyorsabb repülőgépek sem tudják elérni, a Cephonemyia nevű légy, amelyet Észak-Amerikában és Európában legészakibb részén lehet találni. Ez a különös állatka 360 métert tud másodpercenként átrepülni s ez a gyorsaság elég nagy ahhoz, hogy június 30-ika és 22-ike között, amikor a nap 17 órát tesz ki, körülrepüljön vele a sötétség beállta előtt, egy délkört. A Cephonemyia, melynek életfolyásáról részletesen számol be Townsend professzor, igen különös állatka. Álcá-életét a kőrözdő állatok orrüregében tölti. Miután kikelt, alig is vezet több táplálékot magához, mert akkora rezerva-táplálék van a testében, hogy rövid élete alatt szükségleteit ez teljesen el tudja látni. Pár hetes élete a fajfenntartással van elfoglalva. A párosodás után a hímek a legmagasabb hegyek csúcsára repülnek, míg a nőstények lezáródnak a völgyekbe, hogy tojásaikat a kőrözdő állatok orrüregébe rakják, le. — Mikor repülnek, olyan gyorsaságot érnek el, hogy lehetetlen őket megfogni. Az a lehetőség,

hogy a földet körülrepüljék, természetesen csak elméletben van meg, mert egy ilyen legyeceke egyfolytában 17 órát képtelen repülni. Mindenesetre érdekes volna tanulmányozni, írja Townsend professzor, ezeknek az állatkáknak repülési mechanizmusát. — A Cephonemyia bizonyára olyan elsőrangú „repülőgéppel“ van ellátva, amelytől az emberi repülés tudománya igen sokat tanulhat. Az aviatika tudományában nagyon sokat tanultak a madár repüléséből. Most már sor kerülhetne — végzi be cikkét az angol tudós — egy sokkal tökéletesebb repülő mechanizmus tanulmányozására, a gyorsan repülő legyek repülési módjainak kiutatására is.

Marconi csodás rádiótalálmányokat jósol. Marconi, a drótnélküli táviró feltalálója legújabb kísérleteiről érdekes közléseket tett egy angol újságíróknak.

— Legutolsó találmányom — mondotta Marconi — a rádióvilágítótorony, amelyben az a legérdekesebb, hogy nem is világít. Az eddigi világítótoronyoknak (tűsi hibája, hogy erős ködben legerősebb reflektorai fénye sem hatol messzire s így éppen akkor mondják fel a szolgálatot, amikor a legnagyobb szükség volna rájuk. Ezen a hiányon segít a rádiótorony, amely széles körzetben a fény helyét rövid hullámhosszú elektromos hullámok töltik ki. Eza-

ket a hullámokat olyan egyszerű és olcsó készülékekkel is fel lehet fogni, amelyet az egyszerű halászbárkák is beszerezhetnek. Az angol part egyik veszélyes pontján már hónapok óta igen jó eredményt működtik a rádiótorony.

— Még egy nagyobb meglepetésem is van a közönség számára: a rádió-írógép, a rádiógraph. A készülékem lehetővé teszi, hogy például egy Londonban diktált szöveget a legkülönbözőbb helyeken felállított rádiógraphok a legnagyobb pontossággal felvegyenek. Kísérletet egyelőre csak London és Oxford között folytattam, kétségtelen azonban, hogy a nagyobb távlatba való működését is pár hónap alatt sikerül megoldanom.

— Főérdeklődésemet azonban az irányító rádióhullámok kérdése foglalja le. Nagy hátránya a rádióknak, hogy hullámjai minden irányban terjednek s így mindenki felfoghatja azokat. Egy pár hónappal ezelőtt készült új készülékem nyálförmájú hullámokat dob ki a térbe és bizonyos mértékben megengedi azok kormányzását. A kibocsátó energia-szükséglet jóval kisebb, mint az eddigi állórásoknál.

— A rádiótechnika különben is még csak gyermekkorát éli. Ezen a területen közelebbre olyan nagy és átalakító találmányok várhatók, amilyenekről egy negyedszázaddal ezelőtt még nem is álmodott az emberiség.

Eltörlik a cenzurát az erdélyi határszéli városokban

A kormány elégedi a szavazásoknál meg nem jelent választókra kirokott büntetéseket

(Bucuresti-Bukarest, június 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Feltétlenül biztos helyről úgy értesülünk, hogy a kormány a határszéli városokban a közel napokban megszünteti a sajtó-cenzurát és ugynevezett autocenzurát léptet helyébe. A rendelet egyelőre csak az erdélyi és bánsági határszéli vármegyékre fog megjelenni.

A belügyminiszter elhatározta, hogy az elmúlt választásokon részt nem vett szavazók pénzbüntetését kormányrendelettel elengedik.

Tüntetőmenettel fogadták Bethlent Budapesten

A miniszterelnök tegnap hazaérkezett Genfből

(Budapest, június 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bethlen miniszterelnök, Bud János pénzügyminiszter és Szabóti államtitkár kíséretében, hétfőn délelőtt 11 órakor Budapestre érkezett. Bethlen miniszterelnököt a pályaudvaron a kormány több tagja, az egységespárti képviselő egy csoportja és Bartha Richárd, a kormányzó kabinetirodájának főnöke, várták. A miniszterelnök az „Uj Nemzedék“-nek nyilatkozott:

— Genfben nem történt egyéb — mondotta a miniszterelnök — mint amit vártunk. A főbiztos felmentésével, a szavazó ellenőrzés feloldásával programszerűen megtörtént az ország

pénzügyi kontrolljának felfüggesztése. Amit a magyar kormány Genfben elért, azzal teljesen meg lehet elégedve mindenki. A megállapodás értelmében az ellenőrzés fennáll mindaddig, amíg a népszövetségi kölcsön törlesztésén sincsen. Ausztriát a szavazásban megelőztük, mert ott a Nemzeti Bank ellenőrzése marad, nálunk pedig ez is megszűnik.

A miniszterelnököt ért inzultusról nem esett szó.

Hétfőn este nagyszabású tüntetőmenet lesz az egész fővárosban Bethlen tiszteletére.

Titulescu Bukarestbe érkezett

Románia londoni követe nyilatkozik a népszövetségi ülésről. Smith Jeromos helyébe új pénzügyi főbiztosot neveznek ki Magyarországra ellenőrzésére

(Bucuresti-Bukarest, június 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Titulescu londoni román meghatalmazott miniszter vasárnap délelőtt 10 óra 20 perckor Bukarestbe érkezett. Az állomásnál számos újságíró várta, kiknek azonban Titulescu arra való hivatkozással, hogy előbb az uralkodónál kell ki hallgatásnak megjelennie és Averescu miniszterelnökkel tárgyalnia, minden nyilatkozatot megtagadott.

Az „Adeverul“ munkatársának mégis sikerült Titulescuval beszélgetést folytatni és neki a meghatalmazott miniszter a következőkben mondotta el hazajövetelének célját:

— Hazajövetelem — mondotta — kizárólag a napi eseményekkel van kapcsolatban, különös tekintettel a genfi népszövetségi tárgyalásokon felvetődött problémákra. Tu'ságosan nagyított az a beállítás, hogy a kormány kikérte az én szakvéleményemet az olasz kölcsön ügyében és ezért jöttem haza.

Az újságíró kérdésére Titulescu a népszövetségi ülésen szerepelt magyarországi problémára vonatkozólag a következőket mondotta:

— A Népszövetségtől Magyarország kérte a pénzügyi ellenőrzés felfüggesztését és a még meglévő 83 millió aranykoronakölcsön kiutalását. Az, hogy Anglia külügyminisztere ebben a kérdésben Magyarország mellé állt, tisztán azért történt, mert nem ismerte kellőleg a helyzetet. Később belátta az minimális külügyminiszter is, hogy feltétlenül fenn kell tartani az ellenőrzést és így természetesen engedett ennek az álláspontnak. Egyébként a lapokban megjelent hírekből csupán annyi igaz, hogy Magyar-

országon továbbra is van ellenőrzés és csupán pénzügyi főbiztos, Smith távozik, aki felmentését kérte, helyébe azonban már a közeljövőben új biztosot neveznek ki. Minden ellenkező hír csak tisztázatlan elferdítés lehet a dolgoknak.

Illetékes helyről az „Adeverul“ úgy értesül, hogy Titulescu nemsokára végleg otthagyja londoni állását, mert elvették lakását és jelenleg is szállodában lakik.

A lapok egyébként különféle kommentárokat fűznek hazajövetéséhez és akadt egy lap, a „Lupta“, mely azt írja, hogy Averescu miniszterelnök helyét fogja közelebből átvenni.

Tegnap délután Titulescu látogatást tett Mitilinea külügyminiszternél, akivel mintegy másfélórát tárgyalt.

A főhivatalos Rador távirati iroda Titulescu hazajövetésével kapcsolatban a következőket jelentette: Titulescu tegnap a Simplonnal Bukarestbe érkezett. A vonaton az elébe utazott újságíróknak kijelentette, hogy két hétig marad a fővárosban, azután visszautazik Londonba. Megcáfolta mindazokat a hírszerteleket, amelyek bizonyos belpolitikai intenciókat tulajdonítottak neki, mert ezektől teljesen távol áll. Titulescu nyilatkozata azonban nem akadályozta meg az „Adeverul“-t abban, hogy mai számában újból ne állítsa, hogy Titulescu kilép a diplomáciai szolgálatból és visszatér a belpolitikához. A lap szerint ez szeptemberben fog megtörténni, amikor Titulescu belép a kormányba, ahol fontos pozíciót kap.

A vilnaiak között Nagyváradon

Ira Szabó Iare

Hosszas bevezetés helyett egy rövid megalapítás: a vilnaiak tiszta művészetet adnak jiddis nyelven, zsidó milióból, zsidó történetből, zsidó népi talajból fölvirágozott művészetet. Ennélfogva kulturát adnak, nagy és általános kulturát, a lelkekből fakadót és azért a lélekbe mélyen begyökerezőt. Ez a sima dolog egyben magában rejti a nagy varázst, aminek köszönhetően hallatlan népszerűségüket. Amióta itt vannak és a nagy tömegek látták és hallották őket, azóta valóságos jiddis-láz uralkodik Nagyváradon. A kávéházban, az utcán románok és magyarok dalolják a vilnaiak chászid-nótáit.

Az igazgatójuk vállas, markáns egyéniség, nagy irodalmi látókörű intellektuel. Bemutatókunk egymásnak.

— Mazó vagyok!

— Ha nem veszi zokon, ez a művészi neve? — jegyzem meg.

— Dehogyan művészi! Éa magam nem vagyok művész, professzor ember vagyok, a nevem pedig jelenti abreviaturában: מרדכי אהרן קאפאן

Ezután a rajongó és aktív emberek pattogó, fordulatos beszédmódjában, ahogy kértem, időbeli sorrendben mondja el a társulat keletkezésének, nagy fellendülésének, stagnálásának, időleges bomlásának, újra való megerősödésének, lélekkel megtelítettségének történetét. Zsidó és művész sors diadallal és fájdalmas zökkenőkkel intuíciókkal és szellemiséggel. Kezdeményezések bőséges, gazdag periódusa után szürke, ólmos semmi. Utána felocadás és most egy kialakult zsidó színészettel járják Erdély városait.

— Bennem — mondja, — mint a legtöbb oroszországi zsidó intellektuelben, a zsidósághoz való viszonyulásom már az 1905. évi októberi forradalom után elhatározással érett. Az asszimiláns zsidóság szemem megnyitott. Igazat adtunk Kutsarszky orosz írónak. Ez az író jó megfigyeléssel a mi mindenáron való oroszosodásunkra azt mondta: hiábavaló minden történet, a zsidók véreből nem lehet az absztrakciót kipusztítani. Ez az absztrakció pedig a mi nyelvünkre lefordítva jelenti: a zsidó nem tudja magát egész lényével bedobni egy neki fájlag nem homogén kultúrába, mert minden idegen kultúrtevékenységében a szinte más nyelvre vissza sem adható talmudi kérdés vetődik fel előtte: *איך מעביר את המצוות — mire szolgál ez nekünk?*

— Valahogy ebből a lelki nyugtalanságból nőtt ki a zsidó népi reneszánsz, a zsidóság oroszosan és lengyelösen orientálódott rétegei között. Vilnában, ebben a patinás és nemes zsidó tradíciókkal áthatott városban A. Weite, Schalom Asch, Nomberg és más írók és közéleti férfiak, főleg Perez Hirschbein igyekeztek visszahozni zsidó művészek által az eltévedt zsidó intellektueleket a zsidóság számára. Éa elsősorban a nivótlan, lelketrontó jiddis operettek elleni harc fölvetésére vállalkoztam azzal, hogy megszervezek egy művészi truppot. Hetenkint egyszer adtunk válogatott irodalmi darabokat válogatott publikum előtt. Ez a háboru előtt volt. A háboru minden ilyen irányu akciót megnémitott. Vilnában Rennenkampf generális volt az ur, aki már augusztus huszadikán Insterburg irányában tört előre Berlin felé és mindennek, aminek köze volt a német kultúrához, a jiddisnek pedig, ha lényegleg nem, de nyelvileg volt köze — el kellett némulnia. Amikor azonban Hindenburg németjei visszahozták a cári csapatokat és Vilna székhelye lett a német megszálló parancsnokságnak, még mindig nem tudtunk játszani. A zsidó hitközség félt, a városi hatóságok remélték, hogy a cári csapatok visszajönnek. Amig végül egy sziléziai származású főpolgármester megadta a játsszási engedélyt. A főhadiszállás művészei és írói eljöttek és megdöbbenve látták, hogy itt egy új, igazi művészet táruul meg előttük. Hermann Struck, a két nagyszerű Zweig (Arnold és Stefan) és Sammy Groemann voltak akkor a támogatóink és a nagyszerű német Herbert Eulenberg. Művészi egyesületet alakítottam a vilnai művészek, festők, írók és színészek egymásközötti érintkezése és szellemi egymásrahatása céljából. E klub legszorgalmasabb látogatói a megszálló német csapatok intellektueljei lettek, közöttük a katonai szolgálatot teljesítő Jacobsohn, a „Vossische Zeitung“ kritikusa. A berlini lapok hasábjait közölték rólunk írásban és képből és a sajtóhadiszállás

tottam a vilnai művészek, festők, írók és színészek egymásközötti érintkezése és szellemi egymásrahatása céljából. E klub legszorgalmasabb látogatói a megszálló német csapatok intellektueljei lettek, közöttük a katonai szolgálatot teljesítő Jacobsohn, a „Vossische Zeitung“ kritikusa. A berlini lapok hasábjait közölték rólunk írásban és képből és a sajtóhadiszállás

Mazo igazgató ezután közölte a társulat Vilnáról való hódító útját és előadta azt a még egyáltalában nem ismert irodalomtörténeti esetet Ansky „Dibbukja“-nak első bemutatója körülményeit, ami egymagában drámai feldolgozásra érdemes. Mindenekelőtt Kovnóba ment a társulat, amely önmagának e nevet adta *תאגיד (Verein Jiddischer Artisten)*. E név azonban nem maradt meg, mert a zsidó nép, amely ki sem fejezhető lelkesedéssel kísérte a társulat munkáját, egyszerűen „Die Vilnaer“ elnevezéssel véglegesítette nevüket. Kovnóban *másfél óra alatt három előadás jegyeit kapkodták el*, ugyanez az eset volt Suvalkiben és Bialysztokban.

Közben egy tanulságos és érdekes tünet jelentkezett. A nagy népszerűség fokozott igényeket kötött hozzájuk, így elsősorban nagyobb repertoárt követeltek tőlük, aminek azonban nem tudtak eleget tenni és ez a társulat belső meghasonlását robbantotta ki. A tagok fele kivált, új művészi utak keresésére, friss csoportosulásban újra szervezkedtek, a másik fele az orosz zsidó kulturcentrumba, Varsóba ment. Ez a csapat, amely önmagához következetes maradt, megtalálta ismét a félrebillent egyensúlyt. Varsóban tíz előadást hirdettek, de a váratlan siker hosszabb ottmaradásra bírta őket. A kritika nem tudta lefészezni föllángoló csodálkozását és a szuperlatívuszok dagályából méltósággal emelkedett ki Nomberg egy szubjektív megállapítása, amire ma is büszkék a vilnaiak. *„Bementem — írta a kritikus — a vilnaiak színházába kőznapi érzésekkel és kijöttém szívemben ünnepi fényel és ragyogással.“*

Friss erővel gyarapodott itt a társulat. Az azóta Amerikába kijutott Dávid Hermann szerződtették rendezőnek, aki ma világhírű márka és ott kezdte a társulat drámai hősnője, az akkor lengyel színiiskolát végzett Mirjam Orleska tüneményes pályáját. A szerzők valóssággal tülekedtek, hogy darabjaikat ezek a kivételes talentumú színészek adják elő és e szerzők között volt S. Ansky, a „Dibbuk“ szerzője.

De adjuk itt vissza Mazo direktor szavait Anskyról a és Dibbukról, ahogy azt az eltávozott barátára való meghatódott megemlékezéssel mondta el e sorok írója előtt:

— Ansky akkortájt az orosz hadseregben teljesített szolgálatot. A Kerezenszky-forradalom után továbbra bentmaradt a katonaságnál, de a bolsevik uralom elől, minthogy szociálisforradalmárok pártjához tartozott, előbb Vilnába menekült, majd Varsóba jött, magával hozván a hájárat alatt összegyűjtött, a zsidó népleltre és népművészetre vonatkozó gazdag kollekciját. Magával hozta egyben kész drámáját, a „Dibbukot“ és a „Nap és éj“ című drámájának töredékben megírt kéziratát — oroszul. Átnéztem, előadásra megfelelőnek tartottam és kértem, fordítsa le jiddisre, amit éppoly tökéletesen tudott, mint héberül és oroszul. Ez megtörtént és a Dibbukból öt próbát tartottunk. A szerepek beosztása miatt azonban a színészek között elmentek merültek föl, amiket nem tudtam át-hidalni. Öszinte fájdalommal visszaadtam neki a szöveget. Láttam, Ansky meg volt rendülve és nekem is szívemig hatott, hogy a beteges írónak nem tudom megszerezni a lelkiörömet. Néhány hét múlva, éppen egy Sademann-darabot játszottunk, amikor hírnök jött és hozta a gyászhirot: Ansky meghalt a szanatoriumban. A játékos a gyász jeléül félbeszakítottuk. Siettem a szanatoriumba, ahol a csiládnekül maradt halottat már akkor körülállították *klal*

parancsnoka, egy német őrnagy azt írta rólunk, hogy ha német művészet után áhítozik az ember, akkor nem a német társulatoknál, hanem a jiddiseknél keresse azt. Előbb a cirkuszban játszottunk, sikerünk láttára a magisztrátus rendelkezésünkre bocsátotta a városi színházat, amiről álmodni sem mertünk volna a háboru előtt. Német könyvek jelentek meg rólunk, — „Ober Ost“, „Der Sturm“, „Vilnaer Sammelbuch“ — úgy, hogy már akarattunkon kívül nemesek művészek, hanem politikai fak-torok lettünk.

A Dibbuk tragédiája

tterek, (közéleti férfiak) tudósok, művészek. Vártak és közölték velem a nagy író testamentumának egyik rendelkezését, amely úgy szólt, hogy „kaddist“ fölötte csak akkor mondjanak ha darabját, a Dibbukot előadják. A színpadról kell azt az istent dicsőítő arameus emlékimát elmondani.

— Fogadom uraim, hogy a harminc gyásznap betelével a Dibbukot előadjuk. Ha ez nem sikerül, feloszlatom a társulatot és én többet zsidó színészettel nem foglalkozom!

Visszajöttem Ansky temetéséről és David Hermannal meganácskoztuk a darab előadását. Nyomban megállapodtunk, hogy a négy felvonásban írt drámát összevonjuk háromba és még ugyanaznap megkezdtük az olvasó próbákat. Az Ansky halálát követő harmincadik napon pedig, a „siosim“ letelével bemutattuk a Dibbukot. Csak meghívó ellenében adtuk ki jegyeket és nem gondoltunk rá, hogy többször, mint tiszter előadható lesz a darab. Az első előadás sikere azonban már megmutatta a Dibbuk halhatatlanságát. A műértő nagy, disztinált közönséget minden felvonás végén extázisba hozta a darab, míg az előadást magát visszafojtott lélegzettel kísérték.

Mielőtt az előadás megindult volna, a közönség állva hallgatta meg a fűgőny mögöl fölsíró régi zsidó gyászdal: *אבנא קברא דאבינו*. E szil-tárosan nemes dal és a kaddist a Dibbukban szereplő caddik mondotta el: Morewsky. Szem nem maradt szárazon. A halott Ansky pedig ime a Dibbukban halhatatlan életre kelt.

Egymásután harminczor és hatvanzor és még többször kellett telt házak előtt adnunk a Dibbukot. Egy év múltán, pontosan Ansky halála fordulóján adtuk a szerző töredékben maradt darabját a barátja, Alter Katzisne kiegészítő feldolgozásában.

A kaddist ezuttal is a színpadról mondotta érette a darab főszereplője.

Bécsi és bukaresti szereplésükről, újabb művészi munkájukról, Varsóba való visszatérésük tervéről (ha Lengyelországban nem jön a nagy gazdasági összeomlás, már közhívat kaptak volna a vilnaiak) beszélgettünk, amikor odajött egy decens, nemes vonású, nemes tartású, nagy kulturájú hölgy, Mirjam Orleska, legünnepeltebbje a társulatnak. Minden pöz és álszerénység nélkül kért, hogy sammit ne írjak róla, hacsak nem a játékaról.

— Ezzel felelek a nyilvánosságnak, de a pályafutásom, amely egyébként sem érdekes, rendes polgári kenyérkereső pályá volt. Tánitónó voltam, de, mondom ez az én magánügyem. Gyermekkoromban már éreztem, hogy kiáltni csak a színpadon tudom egyéniségem: és boldog vagyok, hogy zsidó színpadhoz jutottam. Szerepimet magam mélyitem és bafelé korrigálom: sok tépelődés és újrakísérletezés gyümölcse egy-egy szerepem. Egyedül a Dibbuk Leáját játszom úgy, ahogy azt eredetileg kreáltam, nyilván a szerző intenciói szerint, hiszen személyesen is érintkeztünk egymással.

Judit Lares, a legjobb karakter-színésző banális kérdésemre, melyik a legkedvesebb szerepe, mosolyogva így felelt:

— Van anya, aki megjelölhet gyermeköközül egyet: no ezt igazán szeretem!

Alex Stein, akit öltözőjében kerestem föl legtudatosabb és egyben legőszöntősebb, nag-intelligenciájú színésze a társulatnak. Orosz színpadról jött ide át, azt mondja, soha nem

gordolt a zsidó környezetben nevelés a zsidó operett-színházban. A nagy n'án amikor láttam fáradságos tanulást. Ma rebbe-szeret keleten, hogy az megrázza.

Beszéltünk a Bécsi fölfogásáról. Ansky vérfertőző — Azt hiszi, képtelen és brutális is szent, ha kozál vér lázadását akar darabban, amely még Kolozsváron Bucsuatunk n

Bucsuelőadás telt házban. Szemnek. Megígértett tucatjokan tiz Varadra.

Fantasztikus kormány

(Bucuresti B tudósítójától). A ifjovi tagozatának gora Filipescutó zel kapcsolatban járta, hogy a n párt között tárgyi étecsítésére, meli rálissokkal szeml a hírek, hogy a új választásokat párt közös list „adeverul“, am megjegyz, hogy nenezségek álln Sadoveanun körül csoporto való belépése mert a moldvai husz éven át egy leghivebb barát Cantunari volt szatmárn Hunyadmegyéb megvizsgálta. A küldött külön betérjesztette j

Tav mélyen Muslin h Cérna flo Selyem f Selyem, Keztyü és HE

Csuz

és v biztos gyó patak, K V-suti áll szobák, go s כשר el ves sétány és tánc Nyitva m és utószel jegyzéseke tós

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre. **„Kristály“** kelmefestő vegytisztító **Cluj. 500** és gőzmosógár. Telefon

st írta rólu... áhítók az... utoknál, ha... óbb a cirksz... a magisztrá... a városi szin... rtünk volna... entek meg ró... rm, "Vilnaer... akarstunkon... politikai fak

gondolt a zsidó színészetre, teljesen asszimiláns környezetben nevelődött és utálattal hagyta el a zsidó operett-színházat, valahányszor oda be tévedt. A nagyhírű Morewskyval együtt sz... n'án amikor látták, hogy van zsidó művészet, farsadságos tanalással sajátították el a jiddist.

Ma rebbe-szerepeket játszik olyan illuziót kéltőn, hogy az embert a lelke gyökeréig megrázza.

Beszéltünk a „Nap és éj” témájának szí... lési fölfogásáról. Lehetetlennek tartottam, hogy Ansky vérfertőző rabbit akarna bemutatni.

— Azt hiszi, játszanám azt a szerepet ilyen képtelen és brutális fölfogással! A rabbi akkor is szent, ha kozák vér folyik benne. E kettős vér lázadását akarta a szerző szimbolizálni a darabban, amelynek mélységeiről beszélgettünk még Kolozsváron.

Bucsuztunk mert a felvonás megkezdődött.

Bucsuelőadásul a Dibbukot adták, zsufolásig felt húzban. Se vége, se hossza az óvációk... nak. Megígértették a vilnalakkal, hogy erdélyi turájukon tíz előadásra még visszamennek Varadra.

Fantasztikus hírek egy antiliberális kormányblokk megalakításáról

(Bucuresti Bukarest május 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt bukaresti, illetve fővárosi tagozatának elnökségét közelebből Grigore Filipescutól Dem. Dobrescu veszi át. Ezzel kapcsolatban politikai körökben ma az a hír járta, hogy a néppárt, parasztpárt és nemzeti párt között tárgyalások folynának közös blokk létesítésére, mely elegendő súlyt képezne a liberálisokkal szemben. Arról is tudni vélnek ezek a hírek, hogy a tárgyalások sikerülése esetén új választásokat írnak ki, amelyekben a három párt közös listával menne küzdelembe. Az „adeverul”, amely ezt a fantasztikus hírt közli, megjegyzi, hogy ennek a megegyezésnek súlyos nehézségek állnak útjában.

Sadoveanunak és a Viatza Romaneasca körül csoportosult többi írónak a néppártba való belépése annál nagyobb feltűnést kelt, mert a moldvai intellektuálisok ez a gárdája húsz éven át együtt dolgozott Sterével, akinek legbívott barátai voltak.

Contunari közigazgatási vezérfelügyelő, volt szatmármegyei prefektus visszaérkezett Hunyadmegyéből, ahol a rusi eseményeket megvizsgálta. Az igazságügyminiszter által kiküldött külön vizsgálóbiztos is visszatért és bejelentette jelentését.

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya lei 88
- Cérna flor lei 97
- Selyem flor lei 115
- Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál Főter 7 szám.

Gsz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusáv. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). V-suti állomás a fürdőtelep-n. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olesó keresztény s elátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térs és tánc ne. Állandó orvosi felügyelet. Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.

k, művészek... író testamen... ely ugy szolt... or mondjanak... A szinpadról... us emlék-imát

minc gyásznap... Ha ez nem si... a többet zsidó

ről és David... srab előadását... a négy fel... háromba és... az olvasó pró... harmincadik... el bemutattuk... enében adtunk... rá, hogy több... a darab. Az... megmutatta... mértő nagy... felvonás végén... előadást magát

volna, a kö... gzőny mögül... a zsidó... a Dibbukban... brewsky. Szem... Ansky pedig... jette kelt... hatvanszor és... előtt adnunk a... ntosan Ansky... töredékben ma... zisne kiegészítő

drol mondotta

sükről, újabb... való visszatéré... an nem jön a... r közhírházai... ettünk, amikor... u, nemes tar... rjam Orleska... Minden pöz és... emmit ne írjak

ságnak, de a... sem érdekes... a volt. Tani... z én magán... rraztem, hogy... egyániségem... zinpadohoz ju... vitem és befel... ujkakisérletezés... yedül a Dib... azt eredetileg... íói szerint, h... egymással... kter-színész... kedvesebb sz

st gyermeke... tem! ?... kerestem föl... önösebb, nag... latnak. Orosz... ja, soha nem

Telefon 500

Felségjogokat kap a lengyel köztársasági elnök
Az új alkotmány megszavazása után feloszlatják a parlamentet és kiírják a választásokat

(Varsó, junis 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az alkotmány-módosító törvény meg fogja adni a köztársaság elnökének a Haz-felozlatás jogát, a parlament által megszavazott törvények elleni vétőjogot, törvényrendeletek kibocsátásának jogát, amely a költségvetésre is szól, ha azt a parlament nem intézte el. A szocialisták nincsenek megelégedve a javaslattal.

Nedzialkovsky szocialista képviselő a baloldali pártok nevében beadványt intézett Rataj diéta-elnökhöz, kérve a parlament azonnali felozlatását és az új választások kiírását.

Rataj azt válaszolta, hogy először az alkotmány-módosító törvényt kell megszavazni, hogy az új elnöknek jogában állhasson azután a parlamentet felozlatni.

Összeütközés Párisban
ukrajnalak és zsidók között

Az ukrainaik el akarják tussolni a Schwartzbart-pört, mert félnek a pogromok borzalmainak nyilvánosságra kerülésétől

(Páris, junius 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Petljura ellen elkövetett merénylet következményeképpen tegnap itt utcai összeütközés történt ukrainaik és zsidó munkások között. Az ukrainaik egy csoport zsidó munkást megátámadtak egy sötét mellékutcában és súlyosan bántalmazták őket. A rend akkor állott helyre, amikor a rendőrség beavatkozott.

Az itteni zsidó körökben nagy kedvetlenséget kelt az a hír, hogy Schwartzbartnak, Petljura merénylőjének ügyét állítólag nem fogják tárgyalni és azt eltussolni igyekezzenek. Az ukrainaik körök mindent megkísérlelnek, hogy ne kerüljön perre a sor, mert félnek a Petljura-pogromok borzalmainak nyilvánosságra kerülésétől. Schwartzbart védője, dr. Heinrich Torres, tiltakozott az ellen, hogy Schwartzbartot emebeli állapotának megvizsgálása céljából ideggyógyintézetbe szállítsák és követelte a vizsgálat folytatását. Az ukrainaik körök most azon fáradoznak, hogy a francia sajtóban bebizonyítsák, hogy Petljurának nem volt része a pogromokban.

Aláírták az új kisantant-szerződést

Mitilinea külügyminiszter ma utazik a Blédi konferenciára

(Bucuresti Bukarest, junius 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelben 12 órakor a bukaresti külügyminisztériumban Mitilinea külügyminiszter, Ciolak Antics jugoszláv és Kunzi Jizerski csehszlovák követek aláírták a Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia között fennálló defenzív szövetségi szerződések hároméves meghosszabbításáról szóló jegyzőkönyvet.

A külügyminisztérium hivatalos kommunikéje, amely a kisantant szövetségi szerződésének már jelzett meghosszabbítását bejelenti, hangsúlyozza, hogy ez a meghosszabbítás még jobban erősíti a szövetséges országok közötti baráti kapcsolatokat és bizonyítja a kisantant államai teljes egységének.

Mitilinea külügyminiszter egyébként keddén a Szimplonon utazik Blédebe, a kisantant konferenciájára. Kíséretében lesznek Djuvara követségi tanácsos, aki a titkári teendőket látja el és Dianu, a külügyminisztérium sajtóosztályának igazgatója.

A miskolczi ébredők
uj tisztaeszlári pört akarnak inscenálni

A meggyilkolt Tarján Klári halálából vérvád kelt ki. Az ébredők a rendőrséget is terrorizálni akarják

(Miskolc, junius 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több cikkben megemlékeztünk róla, hogy a miskolczi Melinda-utcában bestiális módon meggyilkoltak egy Tarján Klári nevű fiatal lányt. A rendőrség a legerélyesebb nyomozás mellett sem tudta eddig kinyomozni a gyilkosokat, sem a nyomravezető szálakat nem tudta megtalálni.

A nyomozás sikertelensége most a város jobbj szélén, különösen ébredő fiatal emberek körében arra adott alkalmat, hogy a gyilkossággal kapcsolatban a vérvád meséjét röpköpték világra s Tarján Klári halálát rituális gyilkosságnak tüntessék fel. A város zsidó elemei és a jobbírésű keresztény lakosságban, a vérváddal kapcsolatban nagy a felháborodás és az izgalom. Felháborodással beszélnék arról, hogy tegnap délután megjelent a miskolci Chevra Kadisa helyiségében két fiatalember, akik a szentegylet tisztviselőitől a pászkasütés részletét után érdeklődtek. Minthogy a két ismeretlen fiatalember viselkedése rendkívül gyanús volt, a szentegylet tisztviselői minden felvilágosítást megtagadtak, ellenben azonnal jelentést tettek a váratlan látogatásról a miskolczi rendőrségen. A két ismeretlen ember megjelenését azzal magyarázzák, hogy a miskolczi kurzuslap már a nyomozás első stádiójában is állandóan a vérvád gyanúját lanszírozza, úgy, hogy ez a rendszeres uszítás — ugy látszik — néhány éretlen fiatalembert arra birt, hogy ezek a rendőrségtől függetlenül folytassák a vérvád gyanúja alapján a nyomozást.

Alapján folytattuk volna a nyomozást. Annál kevésbé állhat meg az a feltevés, mert a miskolczi rendőrség az eddigi negatívumok ellenére is biztos nyomon halad, megvan a magunk gyanúsítottja és reméljük, hogy rövid időn belül sikerül is a gyilkost kézrekeríteni.

A rendőrség erélyes cáfolata után nem volt nehéz megállapítani, hogy ki lehetett az a két fiatalember, aki a zsidó szentegylet helyiségében megjelent s mint a rendőrség emberei, a pászkasütés részleteit után érdeklődtek, illetve a meggyilkolt Tarján Margitka vérért kutatták. A két fiatalember, aki a szentegylet irodahelyiségében detektívnek mondta magát, az ébredő eszmék két közismert harcosa és közülök az egyik egy bajtársi egyesület tagja.

Az egyéni atció mégis „bizonyítékok” után kutat

A két fiatalember a rendőrségtől függetlenül, sőt a rendőri nyomozással szemben elhatározta, hogy egyéni nyomozást indít és konkrét bizonyítékokat szereznek annak igazolására, hogy csakugyan zsidók ölték meg a négyéves Tarján Margitot, akinek vérért a pászka sütéséhez akartak felhasználni. Ezek között az emberek között ugyanis él az az örült hit, hogy zsidók ölték meg a szerencsétlen hisleányt s vért azután a szentegylet helyiségébe vitték. Mi sem bizonyítja jobban ennek a veszedelmes és középkori fantazmagóriának a terjedését, minthogy a miskolczi rendőrség bünygyi osztálya a legutóbbi napokban több fonyagató levelet lapot, amelyben a névtelen levélírók felszólítják a rendőrséget, hogy haladéktalanul fogja el a 4 éves Tarján Margitka zsidó gyilkosait, mert különben a nyomozásvezetőn állnak a sorok.

A rendőrség most a Chevra Kadisa bejelentése után erélyes nyomozást indított a két fiatalember kézrekerítésére, akiket minden valószínűség szerint még ma délután őrizetbe vesznek, minthogy több helyen detektívnek mondták magukat.

A rendőrség nem ül fel a vérvádnak
Tuzon László dr. rendőrkapitány, aki a Tarján gyilkossága ügyében a nyomást folytatja, az esetrel kapcsolatban a következő kijelentést tette: — A legutóbbi közlésben kijelentem, hogy sem a miskolczi rendőrség, sem a budapesti főkapitányóság kiküldött emberei nem jártak a Chevra Kadisánál. Tiltakozunk az ellen, mintha egy pillanatig is a vérvád meséjétől befolyásolva, vagy ennek

SPORT

Vasárnapi sporteredmények

A TAC legyőzte a Kinizsit. A kolozsvári RMS váratlan győzelme a nagyváradai AC felett. A Haggibbor nagyszerű szereplése Besztercén

Kolozsvár. RMS—NAC 2:1 (0:1). A Nagyváradai Athletikai Club vasárnapi szereplése nagy csalódást keltett a közönség körében. A fiatal RMS teljesen egyenrangú félnek mutatkozott és ha a mérkőzésen tanusított erőviszonyokat figyelembe vesszük, ennek döntetlen eredmény felett volna meg. Nem von le azonban az RMS győzelmének értékéből semmit az a tény sem, hogy mindkét góljukat tizenegyesből érték el. A NAC sehogysem tudott önmagára találni, ezt azonban annak a rováására írhatjuk, hogy a pálya szokatlan volt. A NAC technikailag sokkal fölöttébb áll a győztes csapatnak, azonban az RMS-nél a technikai bírányt nagy lelkesedéssel pótolta és így magyarázható meg az, hogy a NAC minden támadása és akciója megtörtött az RMS védelmen.

Az első féldő 14 ik percében, Szemere a védelem hibájából Gurut szökteti, aki éles szögből szép sarokgólt lő. A gól után az RMS visszasik. A NAC fölénybe kerül és a 38 ik percében Ströck éles lövést csak a kapufa menti a biztos góltól. A második féldőben az RMS fölénybe kerül. A nyolcadik percében Fellner kezére rugott labda miatt megítélt tizenegyesből Czako éles lövéssel egyenlít. A 27-ik percében a támadó Feichingert gáncsolják el tizenhatoson belül, az újból megítélt tizenegyesből Czako a győztes gólt lövi. A következő percében Fellner utána rug a támadó Curteanusk, mire a bíró kiállítja.

Az RMS legjobb emberei Maksay, Czako, Fóris Curtean voltak, míg a NAC-ból a két Ströck, Markovics, Szemere és Rónai váltak ki. Fazekas (RMS) durva játékával tünt fel. Moldovan bíró meglehetősen bizonytalanok látszottak.

Vidéki eredmények:

Temesvár. TAC—Kinizsi 1:0 (0:0). Az egész ország sportközönségét élénken foglalkoztató két rivális csapat mérkőzése a TAC javára dönt el minimális gólaránnyal. A TAC a mérkőzés fontosságának tudatában óriási lelkesedéssel feküdt bele a játékba és bár a Kinizsi majdnem végig fölényben volt, okos védelmi taktikával és főleg Kossuth kapus nagyszerű védésével gól nélkül tudta megőrizni kapuját. A második féldő 22. percében Schneider kiszökik a tétovázó Kinizsi-fedezetek közül, Ritter kifut kapujából, mire Schneider Holzhoz passzol, aki az üres kapuba lövi a labdát. Ezzel a mérkőzés sorsa el is dönt. A Kinizsi erőteljes támadásait a TAC jól tömörült védelme szereli le, Kossuth pedig nagyszerűen véd. A Kinizsinek egy perc múlva alkalma van egyenlíteni egy faultért megítélt tizenegyesből, Matek lövését azonban Kossuth kivédi. Morar dr. kifogástalanul vezette a mindvégig izgalmas mérkőzést.

SPARTA

SPORTÁRUHÁZ

Football-, tennis-, vívó-, atlétikai, turista és cserkész felszerelések. Cluj, Gal Victoriei 5. Telefon 10-30.

Beszterce. Haggibbor komb.—Beszterce válogatott 7:1 (5:1). A Haggibbor kombinált csapata a szó szoros értelmében lelőtte ellenfelét. A Haggibbor a következő felállításban vette fel a küzdelmet: Sámson—Gombos, Földes—Edelstein, Klein, Ordeanlich (Jakab tart.), Rosenberg Czeuca, Rosenfeld Gyuri, (Léb Mikl tart.) Bermanu, Rosenfeld Lajos, Janovitz Lajos. Az első percekben támadásra lendül a H. csapat sora és Bermanu beadásából Rosenfeld Gyuri szép gólt lő. A 12. percében Rosenberg Czeuca csavart lövése váratlanul góba pattan. Beszterce támadást vezet, Földes (H) elcsúszik és

Ki akar szép lenni?

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg. Mures, Albina-palota, 3 tégalynál. Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Orad-lea-Mare: Apollo drogueria

Gyermekek ápolásánál nélkülözhetetlen a **MACK-féle KAISER-BORAX**

a labdával együtt a kapuba esik. (2:1). A nem remélt gól felvillanyozza a besztercei csapat sora, azonban a Haggibbor védelembe ment és a H. csapat sora a gólok záporát zujtja Beszterce kapujába. Rosenfeld Gyuri (2), Rosenfeld Lajos és Edelstein beadásából Klein Jóska 16 méteres passz-ezizozott lövése presétalík meg a mérkőzés sorsát. A Haggibbor csapatából kiváltak Rosenfeld Gyuri, Rosenfeld Lajos, Bermanu és Klein Jóska. A Beszterce válogatott néhány kolozsvári játékoskal erősített csapatából elsőrangú játékokat nyújtott Fekete.

Aranyosgyéres. Sodronyipari SC—Török-vés Torda 3:1 (2:0).

Nagyvárad. Török-vés—Olimpia Szatmár 4:3 (4:1). Körületközi bajnoki döntő, bíró Vatiánu Titus. Az esztől felázott sáros pályán a Török-vés csak erős küzdelem után győz a szatmári alkerület bajnokcsapata ellen.

Bihorul—Egyetértés 4:1 (2:0). Bajnoki, bíró Máthás.

Szatmár. Török-vés—Barkocbá 0:0. Barátságos, bíró Vadász.

Marosvásárhely. Maros SC—CFR Kolozsvár 5:1 (2:1). Barátságos, bíró Engelberg dr. A Maros góllövői Kuckarek (2), Izák, Ilyés, Várbéli, a CFR egyetlen gólját Kronstädter lötte.

Brassó. Coltea—Olimpia 2:0 (1:0) bíró Szabó. Brasovia—CFR 4:1 (3:0), bíró Saciu.

Temesvár. Banatul—Rapid 3:1 (1:0) bajnoki, bíró Pateu.

Kadima—Patria 2:1 (2:0) II. oszt. bajnoki döntő, bíró Jenser.

Zombolya. ZsTK—RMS Temesvár 9:0 (6:0) II. oszt. bajnoki.

Karánsebes. KAC—ZsSE 5:1 (1:0) barátságos.

Resica. UDR—TMTE kombinált 6:3 (3:2).

Arad. AMTE—Jiul 8:0 (5:0) bajnoki, bíró Kriznik. A Jiul kapusa egyik védésénél kisebbfokú agyrázkódást szenvedett és ájultan kórházba szállították.

Petrozsény. CAMP—Olimpia Arad 8:0 (3:0) barátságos, bíró Săbășan.

Vulkán. ATE—VSC 2:2 (2:0) barátságos, bíró Vaszprámi.

Külföldi eredmények:

Budapest. FTC—OSC (Miskolc) 4:0 (2:0). Állandó FTC fölény mellett a 19. percében Stecovic kapus hibájából fejeli az első gólt, a 28. percében Kohut lövése eredményezi a másodikat. A második féldő 5. percében Pataki, a 25. ben pedig Sándor lövik a további gólokat.

Stockholm. Svédország—Csehszlovákia 2:2.

Páris. Franciaország—Jugoszlávia 4:1.

Bécs. UTE Budapest—Wacker 3:3 (1:3). Amatőr—Simmering 2 2 (1:1).

Slovan—Hörtha 2:0 (0:0).

Helsingfors. Norvégia—Finnország 5:2.

A regátban autókatasztrófákat idézett elő az árvíz. Bukarestből jelentik: Prahova-megyében a gyakori esőzések teljesen megrongálták az országutakat. Naponként fordulnak elő emiatt autószerencsétlenségek. Tegnapi például 4 autószerencsétlenség is volt a megyében, melynek több halottja van. Az első szerencsétlenség a Ploesti—Bukarest közötti országúton volt, ahol egy autó felborult és utasa **Sarbanescu** asszony, aki egy miniszteri tisztviselő felesége, szörnyethalt. Az autó eltörte nyaka csigolyáját. A sofőr megsebesült és a ploesti kórházban fekszik. Ploesti és Campina között szintén földmúlás következtében felborult egy autó. **Bancanu** kereskedő meghalt, felesége és a sofőr megsebesültek. Ploesti és Mizil között egy autószerencsétlenség könnyű természetű volt, mert az utasok, **Bagdan** ploesti gyáros felesége és gyermeke, csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. Ploesti és Predal között is volt egy autószerencsétlenség, melyen **Schwartz** aradi kereskedő megsebesült. A múlt heti esőzések tudvalegőleg erősen megrongálták a vasutvonalakat is. Hivatalos jelentés szerint június 15-től kezdve a vasúti forgalom az összes vonalakon helyreáll, kivéve a Cjesti—Focsani vonalat, ahol a hid megrongálása miatt átszállással közlekednek. A moldvai, besarábiai és bukovinai tehervonatokat kerülő uton irányítják.

Magyarországon beváltják a régi ércpénzeket. Budapestről jelentik: A magyar pénzügyminiszter egyik legutóbbi rendelete alapján az ezüstpénz, valamint az egyéb fémekből vert kisebb értékű váltópénzek bevónása és papirkoronára való átcsereklése megindult és országszerte a legnagyobb apparátussal folyik. A rendelet értelmében a Magyar Királyi Pénzverde és annak bizományosa a Magyar Nemzeti Bank és fiókjai az egykoronás ezüstérmeket darabonként 5950, a kétkoronás ezüstérmeket darabonként 11.900, az ötkoronás ezüstérmeket darabonként 31.100, az egyforintos ezüstérmeket darabonként 15.200, a tízfílléreseket darabonként 150, a húszfílléreseket darabonként 200, a kétfílléreseket darabonként 80 és az egyfílléreseket darabonként 40 papirkoronás árfolyamon váltja be további intézkedésig. Az ezüst-, nikkell- és bronzpénzek 1927. január elsején elvesztik a törvényes fizetési eszköz jellegüket.

Felemelték az egyszázalékos forgalmiadó átalányhatárát. Bukarestből jelentik: Az egyszázalékos forgalmiadót azok a kiskereskedők és kézműiparosok, akiknek évi forgalmuk nem haladja meg a 200.000 lejt, évi átalányban fizethetik, ami által megszabadulnak a pénztárnapló, regiszter stb. vezetésének kötelezettségétől. A pénzügyminiszter, az „Argus” értesítése szerint, az értékhatárt most felemelte 400.000 lejre. Ezentul tehát mindazok, akiknek évi forgalmuk nem haladja meg a 400.000 lejt, kérhetik az egyszázalékos adónak átalányban való fizetését.

Uj könyvek érkeztek az Uj Kelet könyvosztályába. Jegyzékük a 8. oldalon.

Ujabb pénzhamisítást fedezett fel a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: Alig hogy elosendessedett a frankhamisítás egész világszerte botránya, már is újabb pénzhamisítást fedezett fel a budapesti rendőrség. Ezuttal nem papír, hanem ércpénz hamisításról van szó, amelyet valószínűleg vidéken követtek el. A Keleti-pályaudvar környékén beállított egy bankháza egy falsi asszony és nyolc darab ötkoronást kínált megvételre. Az ötkoronások látszatra egészen olyanok voltak, mint a békében vert ezüst ötkoronások, csak a csengésükben volt valami, ami azt a gyantát kellett a bankárban, hogy az ötkoronások hamisak. A gyantát megerősítette az, hogy a kés, amellyel a bankár az ötkoronást megkarcolta, mélyen belevágódott a fémbe, amely nyilvánvalóan annak a jele, hogy az ötkoronás nem ezüstből, hanem ólom és ónk ötvözetből készült. A bankár rendőrt hívott, aki az asszonyt bekísérte, aki elmondta, hogy a pénz talála és a találóhelyet meg is nevezte. A rendőrség nyomozást indított és reméli, hogy rövidesen kézrekeríti a tetteseket.

Egy budapesti mérnök kiirtotta családját. Budapestről jelentik: Vasárnap reggel érkezett haza Törökországból Vopera János mérnök. Délben egy órákor külvárosban élő feleségével és hároméves kisfiával sétálni ment, majd amikor hazaértek a Kartács-utca 24. számú házába, a kapu alatt revolverrel agyallotta feleségét, kisfiát, azután öngyilkos lett. Mind a hárman meghaltak.

Szemét erőfítész munkához, sötétség beálltával, színek megkülönböztetéséhez az új „Tungstram Napfénylámpa” szolgál a megfelelő világítással.

KÖZGAZDASÁG

Az angol tőke érdeklődik Románia iránt, de nem mer idejönni

Sir George Paish angol közgazdász érdekes nyilatkozata az angol tőke romániai orientációjáról

(Bucuresti-Bukarest, június 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sir George Paish angol közgazdász az egyik bukaresti szakkalpban nagy-érdeklődéssel nyilatkozott helyzetéről az angol tőke érdeklődéséről a romániai piacok iránt. A nyilatkozó angol pénzügyes egyébként a „The Statist” című tekintélyes londoni folyóirat kiadója, amely a „The Economist”-tal egyenlő rangban, vezetőhelyet foglal el az angol szakkiradalomban. Paish különösen az angol tőkének külföldi investálás terén elismert szaktekintély, aki most a Balkán államait tanulmányozza ebből a szempontból. Belgrádból jött, sir George Paish jelenleg Bukarestben tartózkodik, ahonnan elmegy Szófiába és Konstantinápolyba, majd Varsót, Moszkvát, Rígát, Libant, Koppenhágát, Stockholmot és Krisztianíát (Oslo) fogja meglátogatni, mert tanulmány tárgyává akarja tenni, hogy ezekben az országokban milyen lehetőségek vannak az angol tőke elhelyezkedésére.

Romániára vonatkozó kijelentésében sir George Paish megjegyzi, hogy az angol tőke főleg a román petroléum és a román vasutak iránt érdeklődik.

— Ezek a mi speciálisaink, — mondotta Paish — mi építjük és építetjük a legtöbb vasutat a világon, petroléumban pedig szintén tekintélyes kiterjedésű világérdekeltségeink vannak. Angliának Románia részére is van tőkéje, de még nem alakult ki nálunk a tőke elhelyezéséhez szükséges bizalom. Ennek a bizalomhiánynak több oka van: Elsősorban a belföldi árak ellenőrzése és maximálása, amelyek arra kényszerítik a vállalatokat, hogy olcsón adják el produktumaikat és hogy ötszázalékos csatlékokat se tudjanak fizetni az investált tőke után.

— Az angol tőkének nincsenek pretenziói, ha a saját hibájából érik veszteségek, de nem nyugszik bele, hogy szándékosan megkárosítsák. Ezeket a veszteségeket pedig mostanáig a román állam okozta az ő intervenció törvényeivel. És éppen elegendő, hogy csak egyetlen külföldi

tőkecsoport elégtelenségét idézze fel, akkor aztán a többiek is megijednek és hallani sem akarnak róla, hogy tőkéjüket itt fektessék be.

— Az altalaj, a vízi és energia törvény által inaugurált liberális neomerkantilista politika azt az impressziót kelti mindenkiben, hogy a külföldöt nem szívesen látják Romániában — folytatta sir George Paish. — Az új kormány őszinte törekvései az angol mentalitás megismerésére és az a hajlandóság, hogy koncessziókat tegyenek a külföldi tőkének, lassan remélhetőleg olyan atmoszférát fognak teremteni, amely megnyitja Románia számára is a nemzetközi pénzpiacokat. Mert minél nagyobb a bizalmatlanság, annál nagyobb a kockázat. És ha a kockázat nagy, akkor a kamatok is nagyok — ez a külföldi tőkének jelenlegi mentalitása. Az olyan országban, amely iránt nincs meg a kellő bizalom, csak a kalandor-tőke teszi be a lábát, amely a nagy rizikó fejében busás renumerációt csikar ki magának. Az ilyen kölcsönök és a londoni piac kamatlábjá között mutatkozó különbség a legjobb fokmérője bármelyik állam hitelképességének.

— Egy olyan politikai rezsim, amely a reális erőviszonyokat tükrözteti vissza és így működése stabilnak tekinthető, feltétlenül kezeli a gazdasági stabilitásra is. Ott vannak például a kisajátítási törvények, amelyek szintén hozzájárultak a külföld bizalmatlanságához.

— Mi — fejezte be sir George Paish — nem ismerjük pontosan az agrárreform okait, de minden megnyugtató ellenére attól tartunk, hogy a földbirtok után esetleg az iparra, sőt a mobil-vagyon kisajátítására is sor kerülhet. Képzelnék csak el magukat a mi helyzetünkben és igyekezzenek úgy látni a dolgokat, ahogy Angliában és másutt látják, akkor meg fogjuk érteni egymást. A többi aztán már könnyű dolog, mert mi elég tőkével rendelkezünk ahhoz, hogy Romániának is jusson belőle.

Milyen devizarendelkezések vannak érvényben

A kolozsvári devizaellenőrző bizottság körrendelete

(Cluj-Kolozsvár, június 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kolozsvárt működő devizaellenőrző bizottság elnöke, ma egy körrendeletet bocsátott ki, melyben tájékoztatás végett összefoglalja az összes eddig kiadott devizarendelkezéseket. A szóbanforgó rendelet szövegét alább közöljük:

„Megismételjük azon rendelkezéseinket, amelyek a külföldi rendeletre kiállított, közvetlenül külföldről intézvényezett, vagy külföldi forgatmánnyal ellátott váltókra, csekkekre, utalványokra, vagy bármilyen természetű fizetési meghagyásokra vonatkoznak.

Az összes ilyen okiratokat láttamoztatni kell a devizaellenőrző bizottság által és pedig akkor, amikor külföldi rendeletre kibocsátják, elfogadják, vagy forgatják.

Külföldi telephellyel ellátott váltókat kibocsátásukkor kell láttamoztatni.

Közvetlenül külföldről intézvényezett váltókat az elfogadvány rávezetésekor kell láttamoztatni.

Azokat a külföldről intézvényezett váltókat, melyeket belföldön kell fizetni és amelyeket óvatoltattak és portarel (bírósiági közvetítő) útján fizetés végett belföldinek bemutatnak, nem szabad a bankoknak a portarel kezéhez kifizetniük csak azután, ha a devizaellenőrző bizottság ehhez az engedélyt megadja.

Külföldiek által az országban kiállított váltók csak akkor érvényesek, ha az ellenőrző bizottság előzőleg láttamozta.

A pénzüntézetek kötelesek figyelemmel lenni arra, hogy minden ilyenemű okiratok láttamozva és kellően felbélyegezve legyenek.

A bankoknak nem szabad elfogadniok számlára szóló lejletéket előzetes engedély nélkül, nem szabad fedezet nélkül külföldi lejkiutalásokat eszközölniök, vagy lejeket külföldre eladniok.

Felhívjuk az összes kereskedők, iparosok és magánszemélyek figyelmét arra, hogy amennyiben engedélyt kaptak sürgős esetekben devizavásárlásokra: hogy a külföldről beérkezett értékpapírokat (váltó, csek) utánvételi nyugtákat, áruaktári elismervényeket (conossement), amelyek bemutatását a devizaellenőrző bizottság köteletségük követte, idejében mutassák be, mert különben a devizaellenőrző bizottság más esetekben nem ad nekik devizavételi engedélyket. A kolozsvári devizaellenőrző bizottság nevében: Ionescu G. P. s. k. elnök.”

¶ Negyvenmillió hitelet kér a CFR a gabonaszállítás lebonyolítására. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatóságán át ma délelőtt fontos értekezlet volt, melyen az őszi gabonaszállítás problémáit vitatták meg. A kormány ugyanis egy legutóbbi minisztertanácsi határozat alapján felszólította a vasúti vezérigazgatóságot, hogy készüljön az őszi szállításokra és lehetőleg erre a célra állítsa elő teljes vagonszükségletét. A ma délelőtti értekezlet megállapította, hogy a kormány kívánságának a vasút nem tud eleget tenni, mert nincsen megfelelő alapja a javításokra. Éppen ezért megkeresi a kormányt, nyújtson a vasútnak erre a célra 40 millió lej rendkívüli hitelet és ebben az esetben az őszi kampányra 700 javított vasúti kocsit tud a vasúti igazgatóság a szállításra beállítani.

Ideális hashajtó és soványító szer
Purgen
(Purgo) Bayer
Kapható minden gyógyszerertelenben

Gyönyörű művészi fényképeket készit kertben és hangulatos műtermében
Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.
Prefektura mellett

Megnyilt
Farkas és Nyiredy
világvárosi díjnyertes műterem
Calea Regele Ferdinand 15. I. em.
[v. Wesseliényi M. u.] Modern szobafestés és bútorfényezés Kéjen árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvételek.
Telefon 163 szám.

A legjobb zongorák világ-márkák állandóan raktáron.
Engress és en detail. Részlet e is.
Sternberg J. -- Oradea,
Bulv. Regele Ferdinand Telefon 4-94.

Megnyilt a Félixfürdő térszomszédságában teljesen újonnan átalakítva, a
Bihar szálloda és étterem
Elsőrangú kiszolgálás. — Elsőrangú kitchén és borok Elsőrangú ciganyzenekar.

Aranyat, platinát, régi fogszorokat legmagasabb áron vesz
Transilvania
Dental Depot
Cluj, Strada Jorga No 3.

Hű utitárs
a Mocianu-féle Országos Vasuti Menetrend!
Megbízható adatok, összes vonatok és állomások, névsor, térkép, belföldi és nemzetközi csatlakozások. A 100 oldalas könyv ára csak 40 lej. Kapható mindenütt!

Ápold lábad Podol-lal.

¶ Az állam értékesítése. But hogy az ipar és elhatározta, hogy amelyeket részese melőttől, ezután kesíteni. Emiatt pamadást intézett pe róleumjárulko any ellen intéze reskedelmi minisz sok alaptalanob, gasabb árakat ért es az eredmény a kedvező.

¶ Választás kolozsvári Sfatu választmányi ül elnök beszámolt amelyeket a keresegélyző ügyeber tak záróra kérdésber tak Szövetségén egyezés alapján kéri fogják a addig is, amig állítják a régi julius elsőjég ha rendelkezést, ho érdekelt kereskedésben meg lehes

Mi
Beteiligung ges kische Fabrik su lassung ein m mit einem Kap iträge u. t. g. o. i.

¶ 400 millió stancal petróu restből jelenik: ma délelőtt tarto bizottság, amely petróleumvezeté munkálatok körü nek, mely össze latok adják össze és a földterülettel A vezetéknek a főzötti viszonyát fogja szabályozni parlamenti ülésze

¶ Felemelté értékhatarat. A mben a szönyev lék fénytüzési ac értéke 4500 lej sitónk jelentése az értékhatar 10

¶ Tíztagu kolozsvári kis délelőtt zajlott kolozsvári kisipa kontár-kérdést é ket vették tárgy tóságok részéről felszólalás után bizottságot, ame kontárok üldöz és az összes ak állapítsa.

A táj érvitel 14 85, Szocpa gában 14 40.

Kolozsvár. Bár a lej árfol az összes külf emelkedett a kezök: Bécs 23 00— 300—310, Pá 45 60, Newyork 1145, Milánó 8 5 Zürich. Zá 207-54, Newyork 1465-00, Milán

Az állami petróleumjándóságok értékesítése. Bukarestből jelentik: Tadvalevő, hogy az ipar és kereskedelemügyi minisztérium elhatározta, hogy a petróleumjándóságokat, amelyeket részesséds címen kap az állama a termelőktől, ezután önkéntes árverésen fogja értékesíteni. Emiatt a fővárosi sajtónak egy része támadást intézett a kormány ellen az állami petróleumjándók elárverezése miatt. A kormány ellen intézett támadásokra az ipar és kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy a támadások alaptalanok, mert az árlejtésnél sokkal magasabb árakat értek el, mint az előző években az az eredmény az állam szempontjából igen kedvező.

Választmányi ülés a Sfatuinál. A kolozsvári Sfatul Negustoresc tegnap délelőtt választmányi ülést tartott, amelyen Turii elnök beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket a kereskedők szanatóriuma és betegsegélyző ügyében Bukarestben folytatott. A záróra kérdésében a Kereskedelmi Alkalmazottak Szövetségének kiküldöttjeivel történt meg egyezés alapján elhatározták, hogy táviratilag kérni fogják a munkaügyi minisztert, hogy addig is, amíg egész Erdély területére visszaállítják a régi zárórákat, Kolozsvár részére július elsejéig hagyja érvényben a régi záróra-rendeletet, hogy ezen idő alatt az összes érdekelt kereskedők állásfoglalását ebben a kérdésben meg lehessen ismerni.

Mittätige

Beteiligung gesucht! Bedeutende tschechoslowakische Fabrik sucht für ihre Ruin öische Niederlassung einam kaufmännisch betätigten Mann mit einem Kapital von Ko. 200.000 Gef. Anträge unter gezeichnet Existenz an die Ad n. d. B.

400 millióba kerül a campina-konstancai petróleumvezeték kiépítése. Bukarestből jelentik: A közlekedési minisztériumban ma délelőtt tartotta második értekezését az a bizottság, amely a Campina-Konstanca közötti petróleumvezeték kiépítésével van megbízva. A munkálatok körülbelül 400 millió lejt igényelnek, mely összeget az érdekelt petróleumvállalatok adják össze. A kincstár a nyersanyaggal és a földterülettel járul a vezeték kiépítéséhez. A vezetéknek a magántulajdosok és a kincstár közötti viszonyát egy speciális törvényjavaslat fogja szabályozni, mely javaslat már a mostani parlamenti ülésazon megszavazásra kerül.

Felemelték a szőnyeg luxusadójának értékhatárát. Az eddigi rendelkezések értelmében a szőnyegek eladásakor külön 10 százalékos fényüzési adót kellett fizetni, ha ezek értéke 4500 lejt meghaladott. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a pénzügyminisztérium az értékhatárt 10.000 lejre emelte fel.

Tíztagú bizottság vizsgálja meg a kolozsvári kisiparosok sérelmeit. Tegnap délelőtt zajlott le nagy érdeklődés mellett a kolozsvári kisiparosok nagygyűlése, amelyen a kontár-kérdést és az adózásokból eredő sérelmeket vették tárgyalás alá. A nagygyűlésen a hatóságok részéről is többen vettek részt. Több felszólalás után megválasztottak egy tíztagú bizottságot, amelynek az lesz a feladata, hogy a kontárak üldözésének rendszerét meghosszítsa és az összes aktuális kisipari sérelmeket megállapítsa.

TÖZSDE

Június 14-én

A lej Zürichben 220 00—220 00, Párisban 1485, Budapeston 307, Bécsben 305 50, Prágában 14 40.

Kolozsvár. A piac változatlanul lanya. Bár a lej árfolyama Zürichben nem változott, az összes külföldi tőzsdéken néhány ponttal emelkedett a lej. Az árfolyamok a következők:

Bécs 33 00—33 30, Prága 6 90—6 96, Budapest 300—310, Páris 6 70—6 80, Zürich 45 40—45 60, Newyork 233 00—235 00, London 1140—1145, Milánó 8 50—8 60.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 00, Amsterdam 207 54, Newyork 516 75, London 2515 00, Páris 1465 00, Milánó 1855 00, Prága 1529 50, Buda-

pest 72 30, Belgrád 911 50, Bukarest 220 00—220 00, Varsó 43 00, Bécs 72 95 00

Bukarest. Devizák: Páris 6 95, Berlin 56 30, London 1150 00, Newyork 236 00, Milánó 8 70, Zürich 45 95, Bécs 33 30, Prága 7 00, Brüsszel —, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márká 56 00, leva 1 65, török lira 125 font sterling 1145, francia frank 7 00, svájci frank 45 50, olasz lira 8 70, drachma 2 80, dinár 4 15, dollár 236, lengyel forint —, osztrák schilling 33 50, magyar korona 33 50, cseh korona 7 15, belga frank —, holland forint —.

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

melyen ez az íjt látható kis cimke rajta van.

Din Britanie
HELLMANN
sütődeből

minden általános sötét kenyeren rajta van,

Ez a cimke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyeret, mint Hellmann-féle kenyeret árusítanak.

Tennis - nadrág

Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Főter) 14

Róth

cipésznél Szep-n. 2. sz. alatt készítenek a legújabb divatu cipő-különlegességeket.

Preciziós

fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabo János

Cluj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

Üzletelhelyezés miatt

minden elfogadható árban eladó: antik bútorok, vitrinek, könyvszekrények stb. Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.

Rosenberg J. régiségkereskedésben Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

Természetes ásványvíz.

VICHY

Óvakodjunk az utánzatoktól.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A SZÍNHÁZI ISKOLA KÖZÖSSÉGE

Az alvó férj. A budapesti színházszekciónak legjobb magyar vezérlője kétségtelenül az Alvó férj volt. A Vígyszínház már hónapok óta játsza ezt a nagyszerű vigjátékot. Náunk is nagy lesz a sikere, mert a színház már két hete a legnagyobb ambícióval készül az előadásra.

A Marica grófnő napról-napra telt házakat vonz a magyar színházba. Ez volt az idény egyik legnagyobb perettségére és egészen bizonyosra vehető, hogy a szezon befejezéséig igen sűrűn lesz műsoron.

MAGYAR SZÍNHÁZI ISKOLA KÖZÖSSÉGE

Kedd: Marica grófnő (8-adszor. Bérletszűnet Sorozatszám 433).

Szerda: Marica grófnő (Bérletszűnet. Sorozat 434) C-tűtők: Marica grófnő (Bérletszűnet. Sorozatszám 435).

Péntek: Az alvó férj (U. donsaj, először. Premierbérlet 65 sz. Sorozat 436)

Szombat: Az alvó férj (Napi bérlet 137 sz. A. Sorozat 437).

Vasárnap d. u. fél 3-kor: C-ótos asszony (Pintér Békévil, László és Lászlóval. Leszállított helyára. Sorozat 438).

Vasárnap 6-kor: Az alvó férj (3-adszor. Leszállított helyára. Sorozat 439).

Vasárnap este 9-kor: Marica grófnő (Bérletszűnet. Sorozat 440).

Hétfő: Marica grófnő (12-adszor. Bérletszűnet. Sorozat 441).

ארט. כשר

Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltenek. **ארט. כשר** és árjegyzék kívánatra

Üvegesiszolás!

Bator- és f. li tükrök 2-8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finntükrök 2 mm. vastag, eredeti táblákban és ívágva. **Autóüveg. Tükrjavítás** Üveg rezebe foglalt művészi kivitelben. Tükrök és tükrüveg-raktár. — Helyített üveg.

„VENUS” üvegesiszolda és tükrögyár, Friedrich & Co. közbereséltársaság, Sibiu. Schneidergasse No 4.

Kuláns kiszolgálás. Előnyös szállítás.

Szivógázmotorosok

malmosok, gyárv. ipartelepek stb. stb. szovátai **bükkfaszet**

rendelje tek Feuerstein Kálmán fakereskedőnél Cluj, jelenlegi cím: Szováta fürdő, Törpényi-villa

A francia állam forrása:

bevárt: csuznál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségél, izületi fájdalomnál.

Celestin Grand-Grille kitűnően használt májbetegségeknél.

Hopital gyomorfájdalmaknál.

Vichy-Etat só lúg-savas emészthető víz házikészítése Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést

Mielőtt fürdőre elutazik,
okvetlenül keresse fel a

Bőráru Ipari Rt.

dusan felszerelt raktárait

Oradeamare Cluj Satumare

Bul. Reg. Ferdinand Calea Reg. Ferdinand 2.

Ipartelep: Oradeamare, Str. Aradului No 23.

APRÓHIRDETESEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Állásajánlásoknak 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előrs fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Deutsch Mózes creciunesti-i rabbi Kolozváron tartózkodik néhány napig. Látogatókat Kómálja-u. 23, Schwarznál fogad.

Keresek azonnali belépésre megfelelő iz aelita szőcssegédet, ki mindenemű szőrme- és szűcsreunkában jártas, Hersco Simon, Gheorgheni, Booskai-ut 85 sz. 1258

Utazók

figyelmébe! Ha Hategre utazik, keresse fel az újonnan alakított „Central” szállodát, va amint az „אגודת ישראל” éttermét. Szolid kiszolgálás, jutányos árak.

Ezúttól a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacámul a szótár és evészkönyvár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógépvel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. Főlvétel Friedmann könyvkereskedésben, Főter. 842

Felstabil lokomobil, ke-rekekre szerelve, Marssehai gyártmánya, 40/45 HP. kiejtésű, 6 légzőrés teljesen újonnan gyárban javítva, lesén eladó. Megtekinthető: Bátorly Lászlónál, Oradeamare, Strada Maresti (Lázár Vilmos-u) 8. Ugyanott egy használt 21 sz. Ganzhengersizék kapható. 1258

Két fiatalember különbejárati szobában lakást és jó köser kosztot kaphat. Egyetem-u. 5. ajtó 3.

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségtételek és gyümölcsök befőzés módját, továbbá a legkülönbözőbb ételek gazdaságos előállítását mutatja tartalmazza, eddig már 25,000 pld. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvostályában és Fűssy J. könyvkiadónál, Tordán.

Fiatal, szakképzett fogtechnikus alást keres. Ajánlatokat „Szombat szabad” jellegre a kiadiba kér. 1:61

Egy kisebb családi ház sűrűsén eladó. Szántó-uca (Str. Plugariilor) 7.

Itinó bivaly- és tehén- tej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli tejjes, Rudolf-ut 36.

Hirdessen az Uj Keletben!

נייע ערפינדונג
יעצט ערשייען ביא:

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in CLUJ

„חומשים של נערים”
חומש „רש” תרגום פיר
יעדע וואכע סעפעראט געבונדען
ווא איינע געוואהנליכעם שוהלעהפט מיט
שאהנע גראסע ריינע בוכשטאבען געדרוקט
דעטאיל-פרייז נור 5 לעי פער שטוק
ווידער-פערקויפער ווערדען געזוכט!

Pályázati hirdelmény

A valea lui mihai-i (Érmihályfalva) orth. izr. hitközség elhatározta egy tolltépődé- nek felállítását és bérbeadását olyképen, hogy a pályázatnyertes tartozik a szükséges épületet ajánlata szerinti ingyen bérletért saját költségén felépíttetni.

Ajánlatok zárt borítékban, alulírott hitk. elnöknel nyujtandók be f. hó 25-ig.

Pályázati feltételek a hitk. jegyzőnél tudhatók meg.

Valea lui Mihai, 1926. jun. 10. (Jud. Sălaj).

Roth Adolf
hitk. jegyző

Danciger Lajos
hitk. elnök

Hölgyek és masamódok!

Mindenki előtt elismert, legelőcsőbb bevásárlási forrás Romániában

K. Szabó Rózsika kalapgyára

ahol a legmodernebb és izléses szalmakalapok készülnek. Eredeti bécsi modellekből újabb szalitmány érkezett. Szalmatormák 24 óra alatt végeztenek. További szives partfogásukat kéri tisztelettel

K. SZABÓ RÓZSIKA
Cluj, Str. Reg. Ferdinand 14.
Brassó, Kapu-utca 40. Gyár: Kapu-utca 6. sz.

Hirdessen az Uj Keletben

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **CZELL** sörfözde

„URSUS”

világos,

„HERKULES”

barna különleges sőrei mindenütt kaphatók!

Közönségszemle a Kínóvárosban No. 2, nyitva Cluj, Strada Barab, Pop (volt Brassay-utca) 10 szm.

1926 június 16

Gyarmat Néme
Alábbi angol munkirta. A cikk a népszóvet

Abban a pillanat landó helyet kap igénye lesz mind azok nagybatalmat megille Németországot nem l datumokból, amelyek nek. A versaillesi szerzést összes tengeren volt e szerződés legst amelyet, ha nem tesz fognak követni.

Ma már kevés va hogy a nyugateurópai boru származzék. Ha nek a ragy kereskedő gait elnyomják és ha lalják le a nyersanyag kosság többletét befog egy olyan gazdasági előbb, vagy utabb új veszélyt el kell kerüln az volt a célja, hogy megszüntesse. Igar, csak Nyugateurópa v tőségét, ha annak érv egész világ nemzetköz

A versaillesi szerz Németországot megfosz csupán annak az ígérlet az antant ebben a datos megszorítása volt lődésének. Wilson elnök hogy a békekötésnél m nézve, hogy Németorszá károsítsák meg. Az ant sonlóképen nyilatkozták szerződés megszüvegezés ről az ígéretekrol megf matok konfiskálásának ganda indult meg anna metország képtelen koló

Ennek a vádaskodás nem volt. Anny igaz c tostitás első éveiben előf ban minden gyarmatosít később, amikor Németr szert, a német gyarmati képpé vált. amelyről mé és az utánzás kívánságá háboru előtt a brit külé vánosságra hozott jelenté Winston Churchill ped lamtitkár, a következő június 21-én:

— Azon igyekeztünk egy kormányozzuk, hogy kormányzást... Felek a fellendüléshez viszonyítva német kezében elér, ez A jelentégi gyarmati évvel ezelőtt így nyilatko — Kötelese-égünknek afrikát legalábbis olyan amilyen jól kormányozták Ez a két nyilatkozat propagandát, amely azt ország képtelen gyarmato ország sokkal jobban kor példálul Franciaország. El kolóniáit az idegen állam másodsorban pedig nem produktív termelésre hasz De elteaintve az ügy